

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ars Semper Gaudendi

Demonstrata Ex Sola Consideratione Divinae Providentiae Et Per
Adventuales Conciones

Sarasa, Alfonsus Antonius de

Antverpiae, 1664

§. IV. Secundò, quia per peccata Gloriam suam amplificat; ostendendo
nimirum longè plures perfectiones, quàm si peccata nulla esse potuissent,
aut non fuissent.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13517

vim infert arbitrio, & naturam mutet, & gloriam sibi adimat, quam ei dat liberè deferuentium species & multitudo. *Quamobrem* ut D. Dyonisij verbis utar, *vanum sermonem plurimorum nequaquam approbamus, qui aiunt Diuinam Prouidentiam, nos vel inuitos ad virtutem debere impellere. Nam non est Prouidentie, naturam violare. Quamobrem tanquam Prouidentia, que nature cuiusque conseruatrici sit, libero motu peditis ut liberè se mouentibus, & vniuersis ac singulis modo quodam vniuerso ac cuilibet proprio, prospicit (in quantum eorum quibus prouidetur natura capit) vniuersæ atque omnigenæ Prouidentie beneficia, que cuique pro captu suo dantur: ita ille.*

D. Dyon.
l. de Diu.
nom. c. 4.

Atque hinc ad secundam propositæ veritatis demonstrationem gradum facimus. Nam præterquam quòd gloriosius Deo sit, creaturas esse peccare quæ possent, uti euidenter ostendimus; istud adhuc longè profectò gloriosius, quòd quemlibet hominem suæ relinquens naturæ & arbitrio, & verò etiam peccata sceleraque sic quasi tacitus permittens, ijs ipsis tamen summâ dexteritate utatur gloriæ suæ studiosus Deus, ut præstitutum sibi scopum assequatur, maiorem videlicet gloriæ suæ, nominisque manifestationem. Sic nempe summa nauiculariæ artis est, non quòd nauis gubernator, ventos pro suo libitu componat, septentrionalemque meridionali mutet pro ut res fert & necessitas; hoc enim non est nauclerum agere: sed ventis uti, prout indito sibi feruntur impetu, velaque velificationi obtendere, sic ut aduerso etiam vento cursum sibi præstitutum promoueat, hæc demum naucleri gloria est, quæ tota in artis suæ manifestatione exercitioque consistit.

27.

Deinde gloriosius est Deo, peccata permitti: quia per ea ipsa gloriam suam amplificat, ostendendo nimirum longè plures perfectiones suas, quam si peccata nulla fuissent, aut esse potuissent.

Secunda
ratio, quia
peccata v-
sua est

Magnus sese hinc mihi aperit dicendi campus. Stringenda tamen erit oratio, ne diffluat. Verùm id quidem est, posse Deum, ut rerum omnium conditorem & arbitrum, naturæ legem

28.

legem ponere, eamque inflectere, innouare, atque etiam inu-
tere. Ignis vt madefaciat, caloreque vt aqua absumat omnia,
hoc verò in eius manu est, fateor. At illud etiam video, quòd
cum summa Dei vt creatoris laus sit, omnia condidisse prout
sunt, diuersitatemque tam variam rebus induxisse; certè non
minorem esse laudem ea conseruare quæ rectè facta sunt; sum-
mam verò artem esse gloriamque Directoris Dei, naturâ non
immutatâ aut refractâ rectè debitèque vti.

Deus, vt
benefaceret
homini.

29. Fateor itaque nihil obstitisse quò minus hominem crearet
Deus, qui prorsus peccare non posset. Verùm tum non hanc
naturam humanam condidisset, non hâc, inquam, arbitrij quâ
nunc pollet libertate præditam. Et tamen hanc esse voluit; hanc
certè condidit, & quidem quòd hanc rationibus suis, hoc est,
gloriæ prout modò ostensum est, iudicauerit expedire. Libe-
ram ergo naturam humanam conseruet necesse est, ne pænitu-
dine quasi ductus, creationis primæ videatur opera retractare.
At verò, id etiam ei qui summè bonus est incumbit, mala cum
sint peccata, ita hominis actiones instituere, vt licet possit, ta-
men liberè non peccet; aut si peccat liberè quidem sed malè,
malis ipsis benè vti.

30. En modò, vt verumque præstiterit sapiens & misericors Deus.
Infirmitatem naturæ, præsertim iam corruptæ, exhortationibus
internisque afflatibus firmat; minis propositis, conscientiaque
stimulis audaciam comprimit, & deterret à scelere; præmijs
longè maximis ad obsequium sibi præstandum allicit; interio-
res etiam gratias, quæ supra naturam cum sunt, naturæ tamen
ægritudini medentur, summâ liberalitate omnibus singulisque
distribuit & peractis omnibus, *relinquit hominem in manu consilij*
sui, vt agat prout vult, rectè an perperam, id quidem in manu
eius est.

Eccl. 1.
Tract 4.
& 5.

31. Verùm cum in tertio quem exposui sapientiæ suæ volumine,
conditionalium inquam *Scientiâ*, illud certò cognouisset, homi-
nem *si in manu consilij sui relinqueretur*, pessima initurum consi-
lia; & verò etiam in secundo, *Scientiâ* nempe *Visionis*, nequid-
quam homini tot præstita beneficia, nequidquam tot gratias
fuisse impensas videret; quin etiam scelera per summam impu-
dentiam, effrenemque libertatem peracta & perpetrata iam as-
piceret; tum verò omnes Diuinæ Mentis contraxit neruos (sit
verbo

verbo venia) vt ea ipsa scelera per summam iniuriam contra se commissa, præter rebellantis naturæ opinionem, in summam sui nominis cederent æstimationem & gloriam.

Rideo itaque Diuinæ Prouidentia obrectantium cauillos & dictoria, quasi peccata quod permittantur, Deo vitio verti possit; cum nusquam magis Diuinæ Prouidentia ratio & sibi constet, & verò etiam fiat manifesta, quàm cum per scelera & per summum nefas impetita Dei gloria, ab ipsis quibus impetitur sceleribus, sumpserit incrementa. Hæc artis summa est, hæc summa gloria, gloria suæ per contraria velificari. Nam vt disertè verèque Augustinus: *Non enim Deus omnipotens (quod etiam infideles fatentur, rerum cui summa potestas) cum summo bonus sit, vlllo modo sterneret mali esse aliquid in operibus suis, nisi vsque adeo esset omnipotens & bonus, vt bene faceret etiam de malo.*

D. Aug.
Enchir.
c. 10. & 11.

Omnipotens cum esset, quid ni peccatis potuisset intercedere, eaque præcidere? quid ni præstare posset, peccare homo vt minime posset? Verum hoc non erat Prouidentia, quam rectè, vt vidimus, D. Dionysius vocat *Naturæ cuiusque conseruatricem*. Libertatem hanc, quam obrinet homo vt peccare possit, tollere, non est naturam gubernare, sed destruere: naturam verò destruere, Omnipotentia id quidem opus est, non Prouidentia. Videte nunc igitur Prouidentiam Omnipotentis Dei, qui quod destruendum non esse rectè statuit, statuit id esse rectè ordinandum. Cum enim peruersas hominum mentes voluntatesque quasi ventos aduersos cerneret contra se insurgere; vt peritissimus Gubernator, naturæ cum statuisset nullam inferre vim, vela obliquat, proram obtorquet; hoc est, omnia Diuinæ Sapientia suæ decreta sic ordinat, flectit & inflectit, vt ea ipsa rebellantis naturæ peruersitas, gloria suæ promouendæ prorsus inseruiat. Et sic, vt rectè Augustinus, *Propterea Diuinæ Prouidentia ista dispositio tribuenda est; non quia peccatores facit, sed quia ipsa ordinat cum peccauerint*. Ordinat igitur quæ permittit peccata Deus. Verum quem in finem ordinat? certè ad ostensionem gloria suæ, & quod magis mirè, ad maius etiam peccatorum bonum. Vtrumque sic expedio.

D. Aug. in
Psal. 7.

Ratione
peccati de-
creta est
mors Chri-

Primò namque, simul-atque peccata visa sunt exsurgere, quibus Diuina Majestas nimium quantum erat irritanda, illico Dei misericordia excitata est, tum ad satisfaciendum Iustitia secundum

34.

dum

dum omnem iuris rigorem, quod procul dubio irritata Majestas exigebat; tum etiam ad parandam commodissimam humano generi per peccatum lapsu medicinam. Cum verò omnibus Sapientia suæ euolutis libris, commodiorem modum non inueniret, quam si Filius Dei homo fieret, Incarnatio ipsa tandem præuiso peccato decreta est, prout probabilior Theologorum fert sententia; Sanctissima Virgo decernitur futura Mater; & ut tanto Filio foret digna, ab originali labe eximitur: statuitur mors Christi, exhibentur merita morientis Dei, expenditur

ad Phil. 2. obedientia per quam factus est obediens, usque ad mortem, mortem autem crucis; Christi merita, satisfaciendo peccato oblata, acceptantur ab irato Deo: moritur ergo Homo-Deus, seque holocausti instar totum subiicit, offert atque immolat in arâ crucis innocens victima; atque hōc pactō maior longè ad gloriam Dei per peccatum facta est accessio, quam si numquam peccasset temerarius Adam. Illud enim certum est, maioris meriti, gratiosioreque apud Deum Patrem fuisse solum illum actum vltimum & vnicum, quo sese illi subiecit moriens Christus, quam omnia omnium hominum Angelorumque totâ æternitate futura obsequia, simul sumpta, & in vnicam contracta actionem. Neque rursus omnia omnium hominum scelera, tantam iniuriam Deo Patri inferre potuerunt, quantum gloriæ is vnicus, pro peccato morientis Christi actus offenso Deo attulit. En ut per iniurias, suam gloriam Deus non repararit modò, sed & auxerit. Neque tamen idcirco dicas benefecisse Adamum peccando: præuaricator fuit, iniurius fuit, & rebellis: sed felicitatis nostræ fuit, in talem Deum quòd inciderit, qui ut præclarissimè Augustinus, non sineret esse mali aliquid, nisi usque ad eò esset omnipotens & bonus, ut sciret bene facere etiam de malo. Neque vulnus ideo malum esse desinit, quod in peritum medicum læsus inciderit, facilemque medicinam.

si, quâ nihil omnium gloriosius Deo Patri fuit.

Ratione peccati plura attributa Dei manifesta sunt mundo.

35. Deinde si gloria Dei in eo posita est, ut perfectiones suas mundo manifestet; nihil enim aliud est gloria, quam clara cum laude notitia, ut rectè cum Philosopho D. Thomas; certè præclarissimas perfectiones, attriburaque celeberrima Deus fecit manifesta, occasione ex peccatis sumptâ, quæ tamen si homo peccare non potuisset, aut numquam si peccasset, mundo commendare minimè potuisset.

Primò

Primo enim mandata ferendo, & hominibus dicendo ius, ostendit Legislatorem summum esse se, penes quem omne ius, omne imperium; & cui fas sit mandare, statuere, prohibere, aut etiam licitum facere & permittere cuncta pro arbitrio. Certè Legislatoris partes agere non potuisset, si non is fuisset homo, parere qui posset & non parere, atque adeò peccare si vellet posset, & si nollet posset etiam non peccare. Quæ enim leges ferri, aut quæ mandata dari possunt saxo & lapidi, si legem strictè accipias, & non per metaphoram aut accommodationem?

Secundo Iustitiam Deus ostendit; vindicatiuam quidem, cum nocentes punit, Commutatiuam autem cum bene merentibus præmia elargitur. At verò, quid tandem puniendum erit, ubi nemo poterit peccare aut legem infringere? & quæ præmia erunt danda, ubi ea mereri nemo poterit? aut quomodo quis merebitur, ubi ita productus est, ut non possit non agere quod vult Deus? An Solem quidquam mereri, iure quis dixerit?

Tertio ut strictim multa dicam, infinitam ostendit Longanimitatem & Patientiam toties offensus Deus, cum non illico rebellem hominem castigat & perimit; Mansuetudinem, cum eum sceleris commissi admonet, & ad reconciliationem ineundam etiam inuitat; Misericordiam, cum toties tamque liberaliter scelus fatenti ignoscit; Amorem infinitum, cum inimicos etiam, sibi que tam iniurios vltro complectitur: sic ut longè amabiliorem humano generi se præstiterit, postquam ab eò tam grauitè & tam pudendis modis est offensus. Hæc omnia, tam Diuina tamen, Deoque tam gloriosa attributa, in ipsâ Diuinitate latere debuissent, nisi peccata hominum, ea ipsis etiam fecissent peccatoribus manifesta. Taceo nunc Passionis Domini- cæ emolumenta longè maxima, gratiarum augmentum, imò & ipsius Beatitudinis; quæ multò iam maior erit, multò excellentior, multò etiam Christo gloriosior, quam si peccata numquam fuissent, aut Christus non propter peccata, sed ad gloriam caelestem homini promerendam, Adamo non peccante (quod quidam futurum sentiunt Theologi) carnis nostræ mortalitatem induisset. Ecce, ut Sapiens Deus per ipsa peccata Gloriam suam extenderit, & benè sciuerit facere etiam ex malo, malum benè permittens, quod rectè nouerat ordinare.